N°. 497. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

ZATURDAG 30 DECEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De heer VAN DAM VAN ISSELT is ditmaal zeer kort geweest met zijn advies over de algemeene strekking der Staatsbegrooting.

Dat wil zeggen: als naar gewoonte heeft de heer VAN DAM geen enkele lettergreep doen hooren over het onderwerp aan de orde; maar hij is, ditmaal, bij uitstek kort geweest in zijne aanvallen tegen de Tweede Kamer — sedert lang des heeren VAN DAM's *cauchemar* —, in zijne verzuchtingen over de constitutionnele beginselen en in zijne verdediging van het Ministerie der »tegenovergestelde rigting«.

Deze drie punten beslaan één kolom in het *Bijblad*. Een bewijs:

dat, met den besten wil ter wereld, niet veel *tegen* de Tweede Kamer was te bulderen;

dat de kracht en de waarheid der constitutionnele beginselen ditmaal, zelfs den heer VAN DAM, tot een betamelijk zwijgen hebben gebragt;

en dat de Regering der »tegenovergestelde rigting«, ook door den woordenrijken heer VAN DAM, slechts als ter loops *was* te verdedigen.

Hoe kort de rede ook geweest zij, die met de noodige *fanfaronades* (1) nog was opgevuld, de drie punten, door den heer VAN DAM behandeld, verdienen vermelding.

Wij geven heden slechts eene enkele opmerking.

De heer VAN DAM liet het over »aan het geweten »van de beschuldigers, om te beslissen, wie de eerste »aanleiding gegeven heeft tot de bedroevende tooneelen »van opgewondenheid, die den vriend van het Vader»land in het afgeloopen jaar zeer zeker met diep en »met innig leedwezen hebben vervuld.«

Hier werd gedoeld op de *April-beweging*, en uit de repliek, door den heer VAN DAM later aan den heer CREMERS gegeven, blijkt, dat die woorden geene *godsdienstige*, maar eene *politieke* bedoeling hadden. Reeds deze uitlegging bewijst, dat zelfs de heer VAN DAM tot de erkentenis is gekomen, dat het »een volkswaan van den dag« is geweest, waarvan men zich bediende, om de Natie diets te maken, dat de April-beweging eene *godsdienstige* was.

De *gelegenheid*, niet de *oorzaak* tot de April-beweging was het herstel der bisschoppelijke hierarchie in Nederland.

Voor een groot en een voornaam gedeelte der Natie — bijv. voor Amsterdam, waar men de opheffing van het nutteloos *Instituut* niet kon vergeven — was het vorige bewind *te veel vooruit*. Voor een dergelijk Ministerie was dat deel der Natie *nog niet rijp*.

Wil men dus in het geweten tasten van hen, die aanleiding gegeven hebben tot de bedroevende tooneelen van opgewondenheid, in April 1853 geleverd, dan zal men er vinden:

dat men *de massa* heeft opgewonden voor iets, waaraan men *zelf* geene waarde hechtte;

dat men die opgewondenheid gebruikte om een bewind te doen vallen, in velerlei opzigten gehaat.

Men wilde geen Ministerie dat liever voor- dan achterwaarts zag;

dat niet alleen vrijheidlievend, maar ook tegelijk wijzinnig was;

dat zoo veel mogelijk *misbruiken* trachtte uit te roeijen;

dat in ieder een *burger van den Staat* zag, geen belijder van eene bepaalde gezindheid;

dat *bezuinigingen* invoerde; *gratificatiën* afschafte; *sinecures* ophief, en *talent* en *eerlijkheid* stelde boven *geboorte* en *geld*.

Wil men tasten in het geweten van hen, die aanleiding gegeven hebben tot de tweedragt en den godsdiensthaat, die sedert April 1853, met nieuwe kracht tusschen »de zonen van hetzelfde Vaderland« zijn uitgebroken; die voor God verantwoordelijk zullen zijn voor de gevolgen, welke nog na vele jaren van die »aanblazing« bemerkbaar zullen zijn: dan zal men vinden *berouw* en *wroeging* over het misbruiken van de edelste gevoelens eens Volks, tot bereiking van min edele bedoelingen; maar dan zal men tevens vinden eene verkeerde schaamte *om schuld te belijden*, en *daarom* een blindweg voorthollen op den weg, die het land ten verderve dreigt te voeren.

Wie de heer VAN DAM onder »de beschuldigers« bedoelt, is niet twijfelachtig. Het zijn de constitutionnelen, die, van den beginne af, gestreden hebben *voor regt voor allen* en, reeds in den aanvang, den moed hadden om, trots aller verguizing en miskenning, *de waarheid* te verkondigen.

De *waarheid*: dat het Nederlandsche Volk in zijne *godsdienstige gevoelens* werd misleid, om een *politieke reactie* te weeg te brengen.

Of de heer VAN DAM, door »de beschuldigers« te bestrijden, zelven verklaart te behooren tot *de schuldigen*, zullen *wij* niet beslissen. Dat de heer VAN DAM, ook met de April-beweging in zoo menigerlei aanraking, het antwoord in zijn eigen geweten zoeke.

De *Nederlander* is het met ons eens, dat niemand aan de mogelijkheid van verwerping der Begrooting door de Eerste Kamer zal hebben gedacht, ofschoon *het Verslag*, redelijkerwijs, *zoodanigen uitslag mogt doen verwachten.*

Met ons is het de Nederlander eens, dat men de Eerste Kamer alléén niet mag hard vallen over eene *schier gave aanneming* na dat de overgroote meerderheid de Begrooting *zoo scherp* heeft veroordeeld.

Reeds gister vroegen wij: »Waarom zou de Tweede »Kamer alléén het monopolie bezitten, om in de sectiën »zich cordaat te betoonen en in de openbare zittingen »het Ministerie te ondersteunen?«

Gaarne vereenigen wij ons dan ook met de volgende beschouwingen omtrent dit punt, voor zoo ver zij »*de daad*« betreffen.

Wij vragen niet of de Begrooting al dan niet afkeurenswaard was.

Wij betreuren alleen de tegenstelling van de *consideranten met het arrest;* het feit eener scherpe tentoonstelling, die door gave aanneming gevolgd wordt.

Om der omstandigheden wille. Omdat men of, gelijk in de Tweede Kamer, wêerzin koestert tegen het vorig kabinet, of, gelijk in de Eerste Kamer, niet gaarne thans eene ministeriële crisis zou doen ontstaan.

Ook de waarde dezer beweegredenen beoordeelen wij niet.

Tegen *de daad zelve:* aanneming van hetgeen men afkeurt hebben wij bezwaar.

Verwerping om redenen *buiten de begrooting* achten ook wij gevaarlijk en inconstitutionneel. Maar zou *aanneming* om redenen *buiten de begrooting* minder gevaarlijk en meer constitutionneel zijn?

Afwijzen *om het Ministerie te doen vallen*, ook van hetgeen men *goedkeurt*, is verkeerd; maar is aannemen, *om het Ministerie staande te houden*, van hetgeen men *afkeurt*, lof en dank waard? komt dit, ook wanneer men aldus voor het oogenblik gebaat is, *met de ware belangen van den Staat overeen?*

Wat zal het oordeel zijn omtrent eene *kritiek*, die zich in *medewerking* oplost?

Hier wordt dus geconstateerd, dat bij de stemming over de Begrooting in de Tweede Kamer »de ware »belangen van den Staat« niet zijn op het oog gehouden, maar de Regering is staande gehouden, »*omdat* »*men weêrzin koestert tegen het vorig bewind.*«

Wij nemen van deze verklaring acte; want, wanneer *de Nederlander* zoo wel als anderen, een ontaarden in persoonlijken strijd noemen, wat niet anders is geweest dan een herstel van eer voor vaderlandslievende mannen; dan het opheffen van den sluijer, die de »volkswaan van den dag« heeft omgeven: dan vragen wij, wat oordeel moet dan treffen de meerderheid in de Tweede Kamer, die eene geheele, *noodlottig en verderfelijk* geachte begrooting van uitgaven goedkeurt, *niet* omdat 's lands belang het eischte, *maar omdat zij weêrzin koesterde tegen eenige personen?*

»Wat zal het oordeel zijn omtrent eene *kritiek*, die zich in *medewerking* oplost?« vraagt *de Nederlander.* Dat oordeel kan gewis niet gunstig zijn; maar meer dan iemand is *de Nederlander* in staat en bevoegd dat oordeel uit te spreken; want daartoe behoeft dat blad slechts het gedrag *zijner* »vrienden«, de houding der heeren ELOUT, VAN LIJNDEN, MACKAIJ, en VAN RHEEDE met onpartijdigheid na te gaan.

De Dichter-Volksvertegenwoordiger, 's lands historieschrijver VAN LENNEP, vergunt ons door eene physiologische vergelijking tusschen het *Amsterdamsch* en het *Antwerpsch* publiek een blik te slaan, nu niet op den *politieken*, maar op den *zedelijken* en *maatschappelijken* toestand van dat gedeelte der bevolking van Neêrlands hoofdstad, dat onder den invloed en de bewerking staat der Amsterdamsche geld-aristocratie. De volgende, merkwaardige physiologische beschouwing geeft bovendien overvloedige stof tot herinnering, welke waarde te hechten is aan petitiën, die in April 1853 en vervolgens met een tal van handteekeningen prijkten, *uit Amsterdam ingediend.* Wij lazen het volgende in het tijdschrift *Nederland* (10de aflevering):

Ik wil de Antwerpenaars bij vollen dag beschouwen, en zal bij deze beschouwing mij bepalen met uwe aandacht te vestigen op een drietal feiten, die, naar mijn gevoelen, en waarschijnlijk ook naar het uwe, als bijdragen kunnen gelden tot de kennis van het karakter der Antwerpenaars.

Midden op de Groenplaats — alleen de vreemdelingen of de commissionaires der Hôtels noemen haar Place Verte — staat of stond althans tijdens mijn verblijf te Antwerpen, een achthoekige stellaadje, ingerigt tot een orkest, doch het grootste gedeelte van den dag, en de geheele nacht ledig en open. Op die stellaadje waren tusschen de kolommen bloemvazen geplaatst, waarin vroeg in den Zondagmorgen zeer fraaije bloemen op een bevallige, smaakvolle wijze geschikt werden. Die bloemen, nu en dan ververscht, bleven daar prijken, zoo lang het feest duurde. Ik had mijn intrek in het Hôtel St. Antoine: ik heb de plaats herhaaldelijk op alle uren van den dag in alle richtingen doorkruist. Nimmer heb ik gezien, dat er zelfs een enkel policiedienaar een wakend oog over die bloemen gehouden heeft. Niemand stond er bij om er op te passen dan de bronzen Rubbens daarnevens. Er ware niets gemakkelijker geweest dan, ongestraft, een bloempjen uit de menigte weg te rooven, ze des noods alle mede te nemen. En des niet te min zijn die bloemen, zoo lang het feest duurde, ongerept en onaangeraakt gebleven; ja, ik geloof niet, dat het iemand van de duizenden, die het plein bezocht hebben, in 't hoofd is gekomen, ze slechts met den vingertop aan te raken; zoo min als de overheid er aan gedacht heeft, dat ze bescherming noodig hadden.

En nu vraag ik u, of gij het mogelijk acht, dat in onze stad, of in eenige groote stad van dit gewest, een dergelijk onbewaakte uitstalling van bloemen op een openbaar plein, zou kunnen plaats hebben, ik zeg niet gedurende een gansche week, maar gedurende een vol uur. Ik geloof dat zelfs het hoofd der politie zich er een wijl op zou moeten bedenken, eer hij met zekerheid bepalen kon, hoe velen zijner agenten er noodig zouden zijn, om de straatjongens te weêrhouden, die ze vernielen. Misschien zou hij wel als slotsom zijner overdenkingen te kennen geven, dat hij geen kans zag de plundering te voorkomen, ten ware men de stellaadje door een eskadron dragonders omzette. Want toch hij zou niet alleen de baldadigheid te duchten hebben van hen, die vernielden, om te vernielen, maar ook van hen, die zich gaarne een goedkoopen ruiker willen aanschaffen en naar de leus van:

Aan een boom zoo vol geladen
Mist men vijf zes pruimpjes niet.

de bloemen zouden komen wegkapen tot er geene meer overig waren. Ik wenschte, dat ik mij bedroog, en ik verlang niets liever dan dat mij door eene proefneming bewezen worde, dat ik mijne stadgenooten te streng beoordeele, maar ik vrees haast dat mijne meening te jammerlijk bevestigd zou worden. Toen ik uit Antwerpen te huis was gekomen, ging ik de Botermarkt over, Het voetstuk, waarop Rembrandt staat, is bedekt met vuilnis, glas en potscherven; het beeld zelf levert meer dan een bewijs dat het tot doelwit dient, waarop de Amsterdamsche jeugd hare behendigheid in het gooijen oefent; en, liever dan het openbaar gezag van onverschilligheid te beschuldigen dat het zulks niet tegen gaat, wil ik aannemen, dat het geene agenten genoeg ter zijner beschikking heeft, om het beeld voortdurend tegen zulke aanvallen te beveiligen.

Te Antwerpen is daartoe geen agent noodig, — verstoutte zich iemand, het standbeeld van Rubbens te beleedigen: de straatjongens zouden zelve de rol van agenten op zich nemen, en ik zou niet gaarne in de plaats van dien »iemand« wezen.

Een tweede feit. Maandag 21 Augustus trokken de onderschei-

---

[1] Parlementaire uitdrukking van *de Nederlander*.

eene Maatschappijen, die zich ten elf ure op de Beurs vereenigd hadden, in plegtigen optocht; met vaandels, standaarts en blazoenen, door de stad. De wandeling duurde ruim anderhalf uur, en de stoet wordt door sommige bladen op bij de 3000 man begroot. De optocht had plaats onder muzijk, afgewisseld door getrommel. Stel nu eens, dat een zoodanige optocht te Amsterdam plaats had. Gij zoudt onvermijdelijk aan 't hoofd van den trein een havelooze, arm aan arm loopende, zweetende, zingende, lollende, joelende, zich aan elken hoek als een sneeuwbal — neen als een slijkklomp — vermeerderende troep van volwassen kerels en jongens hebben gezien, de straten, waar zij doortrokken, verpestende met walgelijke uitwasemingen, voorts, langs en achter den stoet, een bestendig gedraaf en geklos van holsblokken, geschreeuw en gegil; gedurige pogingen om tusschen of door de gelederen heen te dringen; laffe kwinkslagen, vuile praat, gemeene aanmerkingen, twisten onderling, twisten met de feestgenooten, twisten met de politie: de doortochten overal versperd, telkens gedwongen oponthoud, door de zamenpakking der massaas te weeg gebragt: verwarring hier, verwarring dáár: en de geheele plegtigheid een verwenschte *corvée*, waaraan gij u zelf belooven zoudt nimmer weder deel te nemen. — Te Antwerpen niets van dat alles. Geen oogenblik was er vertraging, niemand liep in den trein dan die er toe behoorde; in elke straat bevonden zich duizende van kijkers van alle rangen en standen, doch zij lieten den middel doortogt vrij, holden niet vooruit, bleven doorgaands staan en zagen ons met eene zekere eerbiedige nieuwsgierigheid voorbij trekken, niet anders dan zij den dag te voren gedaan hadden toen de kerkelijke processie door de straten trok; en zulks ofschoon zich in onzen optocht geen enkele geestelijken, geen enkel gewijd zinnebeeld bevond. Gij zult misschien denken: „de Antwerpenaars zijn aan optochten gewend, en daarom blijven zij er meer onverschillig bij." Maar onverschillig waren zij niet, dit bewees hun talrijke opkomst zelve, dit bewees de massa, opeengepakt aan de ramen der huizen en op de bordessen en uitstekken; dit bewees de belangstellende deelneming, uitgedrukt op ieders gelaat.

Derde feit. Overal, waar de stoet langs trok, was het noodzakelijk geweest, de markten op te ruimen. Denkt gij dat bij ons, 't zij de groenvrouwen, 't zij de vischvrouwen, het zich gewillig zouden hebben laten welgevallen, van hare gewone zitplaatsen te verkassen om den wille van een optocht van kunstenaars en poëten? Te Antwerpen zien zij daarin niets dan wat zeer natuurlijk is; nog meer: op een dier pleintjes, waar anders markt gehouden wordt, zag ik een kolossaal papier hangen, waarop met kapitale letters een gansch niet onverdienstelijk gedicht, ter eere van het feest geschreven stond; en men zeide mij, dat door de boterverkoopers — ik meen, dat het hunne markt was, waar wij overtrokken — bij elke gelegenheid, dat er een dergelijk feest gevierd werd, een gedicht vervaardigd en ten toon gehangen werd.

Het komt ons voor, dat het portret van Amsterdams volksklasse niet zeer gevleid is, en dat men den heer VAN LENNEP inderdaad mag dank zeggen voor de opgehangen schildering. Immers, is de schets getrouw, het blijkt dat nergens die volksklasse op zoo lagen trap van ontwikkeling en beschaving zou staan, als juist in de *hoofdstad des Rijks*; en dat, wanneer de titel ook al wordt gedragen, het *bewijs* van de eerste onder de steden des lands te *willen* zijn, in geenerlei opzigt dáár is.

De heer VAN LENNEP heeft, door zijne karakterschets, het oordeel helpen staven, dat wij over den doodslaap velden, waarin Amsterdam, ook op 't gebied van volksbeschaving en volksverlichting, als natuurlijke terugslag van de reactie in de politiek, is weggezonken.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het Fransche Wetgevend Ligchaam heeft eergister zijne eerste zitting gehouden en onmiddellijk in overweging genomen het ontwerp eener leening den vorigen dag in de redevoering des Keizers aangekondigd.

Het cijfer der leening is op 500 millioen gesteld; de wijze, men weet het, zal zijn die van eene nationale inschrijving, gelijk die van de eerste leening van 250 millioen, welke eenige maanden geleden aangegaan, zoo wel slaagde. Wat de wijze van uitgifte betreft, daaromtrent verkeert men nog in het onzekere; de onderstellingen deswege zijn zeer verschillend. Wij achten het onnoodig ten naastenbij een cijfer op te geven, daar men weldra toch het wezenlijk cijfer zal kennen.

De vergadering heeft, na de mededeeling van regeringswege ontvangen te hebben, besloten, onmiddellijk hare bureaux zamen te stellen, ten einde onverwijld eene commissie te benoemen belast met het onderzoek van het ontwerp-wet. Dit is dan ook geschied. Het zal wel niet noodig zijn te vermelden, dat zij, die deze commissie uitmaken allen het ontwerp zeer gunstig gezind zijn. Er bestond ook geene de minste vrees voor oppositie tegen het ontwerp in den boezem van het Wetgevend Ligchaam.

Onder de leden der commissie behoort de heer Morny, die voor het laatste zittingsjaar door den Keizer werd benoemd tot President der vergadering ter vervanging van den heer Billault, benoemd tot minister van binnenlandsche zaken. De heer de Morny heeft gister ook weder den presidialen zetel ingenomen. Hij heeft bij die gelegenheid eene korte toespraak gehouden, welke zeer in den smaak der vergadering scheen te vallen.

De zitting bood overigens niets belangrijks aan.

Per telegraaf is later gemeld, dat het Wetgevend Ligchaam met algemeene stemmen het ontwerp der leening heeft goedgekeurd.

De diplomatische quaestie sluimert sedert twee dagen; men spreekt er zoo al in het geheel niet, dan toch zeer weinig over. De voorzigtige wijze, waarop de Keizer zich heeft uitgelaten ten opzigte van Oostenrijk is niet onopgemerkt gebleven; en over het algemeen wordt zulks goedgekeurd. Het is eene goede les voor hen, die overdreven verwachtingen doen koesteren op gevaar af van zich later gelogenstraft te zien.

Het gemis aan elke zinspeling op Pruissen, en het volkomen stilzwijgen ten aanzien van Turkije in acht genomen, is ook niet onopgemerkt gebleven.

Wij nemen niets terug van hetgeen wij gister als onze meening ten aanzien van de Keizerlijke redevoering deden kennen.

De indruk, welken die redevoering gemaakt heeft, was over het algemeen gunstig, in weerwil der daling welke het ter Parijzer beurs heeft uitgelokt, naar aanleiding der officiële aankondiging van de leening. Dit was ook onvermijdelijk.

Er zijn berigten uit Sebastopol ontvangen van den 14en over Weenen en andere van latere dagteekening, doch waarvan men niet weet langs welken weg zij kwamen.

Volgens de eersten was prins Menchikoff ongesteld en zou hij door den generaal Osten Sacken worden vervangen. Men had reeds vroeger gemeld, dat deze laatste zich naar het hoofdkwartier van Prins Menchikoff zou begeven; maar om een bevel op zich te nemen onder de orders van dien Prins. Wij weten niet in hoeverre geloof te hechten is aan de zoo even medegedeelde depêche, waarin de wijziging wordt aangekondigd; maar in ieder geval is het waarschijnlijk, dat de vervanging van prins Menchikoff door generaal Osten-Sacken slechts van voorloopigen aard zal zijn, en dat zoodra de prins weder hersteld is, ieder dezer generaals weder zijne vorige betrekking zal aanvaarden.

In dezelfde depêche wordt ook gemeld, dat Omar-Pacha afgezet is. Dat zou een belangrijk feit zijn. Indien dit berigt juist is, dan zouden er twee oorzaken daartoe kunnen bestaan: óf de weigering van den Ottomanischen generaal om in de Krim een hooger gezag te willen erkennen, óf, wat meer waarschijnlijk is, de uitslag van het geschil tusschen hem en Rizza-Pacha, den minister van oorlog, gerezen, ter zake van het opdoen van levensmiddelen voor het leger aan den Donau.

Wij hebben omtrent dit laatste eenige nadere bijzonderheden vernomen. Men zal zich herinneren, dat Omar-Pacha een beklag had ingediend tegen dien minister, als zoude deze zijne troepen gebrek hebben doen lijden. Rizza-Pacha verdedigde zich in den raad door te zeggen, dat voorraad van allerhande soort, daaronder begrepen kleederen voor het geheele jaar, ten behoeve van het leger aan den Donau, van Constantinopel verzonden zijn, en opgestapeld bleven liggen te Varna, Baldjick en andere havens.

Er werd te dezer zake een onderzoek ingesteld, waaruit bleek, dat het niet ontvangen der toegezonden voorraden was toe te schrijven aan de nalatigheid van ondergeschikte ambtenaren. Rizza-Pacha, wien een oogenblik de klagten van Omar-Pacha in wankelende positie hadden gebragt, is weder vaster in het zadel gezeten, en nu is Omar-Pacha integendeel, de beschuldigde, zoodat de rollen van beschuldiger en beschuldigde gewisseld zijn. Omar-Pacha wordt verweten, dat hij geen behoorlijke zorg zou hebben gedragen voor het vervoer der voorraden uit de havens aan den Donau.

Zoo luiden de geruchten.

De berigten eergister per telegraaf uit Marseille aangekomen, voeren de dagteekening van den 16. Zij behelzen echter niets anders dan dat er op den 12 een uitval zou hebben plaats gehad, waarbij de Russen met een verlies van 700 man zouden zijn teruggeslagen. Overigens is in die berigten ook melding gemaakt van talrijke troepenbewegingen, en de aankomst van versterkingen. Lord John Russell herhaalde in de redevoering, welke hij in de laatste zitting van het Lagerhuis uitsprak, het gerucht, dat de Russen bevel ontvangen hadden, om de gekwetsten onmiddellijk af te maken. Eergister echter werd dit gerucht in de *Times* zelve tegengesproken, in eene telegrafische depêche uit Weenen, meldende, dat aan het Russische leger eene ukase is bekend gemaakt, waarin het plegen van wreedheden en mishandelingen aan gewonden op het slagveld na den strijd, op straffe des doods wordt verboden.

Het moet dan ten onregte zijn geweest, dat men eenige op zich zelf staande feiten, welke onteerend voor de menschheid waren, en plaats hadden bij eene ontmoeting van eenige soldaten, die welligt beschonken waren, op rekening van het geheele Russische leger bragt.

De Cortes hebben in hare zitting van 22 December het ontwerp van wet aangenomen, waarbij het contingent van het leger op 70.000 man wordt gesteld. Het door den heer Lebrandes voorgestelde amendement, om het op 20,000 man te brengen werd met 150 tegen 49 stemmen verworpen. De maarschalk O'Donnel verklaarde in den loop der discussiën, dat hij van deze zaak eene portefeuille quaestie maakte en de heer Santa Cruz betuigde daarop, dat het geheele ministerie er eene kabinets-quaestie van maakte en dat, werd het voorstel niet aangenomen, al de ministers onmiddellijk hun ontslag zouden indienen. Het was naar aanleiding dier verklaring dat het ontwerp werd aangenomen. Dit was ook het eenige incident, hetwelk deze zitting kenmerkte.

Maar den nacht te voren, dien van den 21 op 22 December had er eene vergadering plaats, die alhoewel geen officieel karakter hebbende, toch in de zaal der Cortes werd gehouden na voorafgaande bijeenroeping van den Minister van binnenlandsche zaken. Twee honderd afgevaardigden hadden aan die oproeping beantwoord, maar eenige oogenblikken na de opening der zitting verwijderden zich de radicalen ten getale van dertig op de verklaring, dat het doel der vergadering was, eene aaneengeslotene meerderheid te verkrijgen ter ondersteuning van het tegenwoordig kabinet.

Er had middelerwijl een hevige woordenstrijd plaats tusschen de beide fractien, welke de liberale unie genoemd worden. Men weet, dat een dier fractien progessistisch is en de andere tot de behoudende partij behoort. Er schijnt tusschen haar gedurende de beraadslaging geene volkomen overeenstemming te hebben bestaan; doch eindelijk hebben de leden bij hoofdelijke stemming een voorstel aangenomen, dat in de volgende weinige woorden is zaâm te vatten:

„De vereeniging verklaart, dat zij instemt met den geest en de strekking van het ministeriële programma, en dat zij besloten heeft, het zijne ondersteuning te verleenen voor zoo ver het ten doel heeft de vereeniging van alle liberale partijën, volgens de uitlegging daaraan in den loop der discussie gegeven."

FRANSCHE POST.

De divisie-generaal Geneau en de brigadier-generaals Barbier, Tarbeyrac de Saint Maurice en Beltramin zijn geplaatst in de reserve-afdeeling van het état-majoor.

— De *Lorien-Bretagne*, welke voor twee maanden is opgeheven, heeft ter kennisse van zijne geabonneerden gebragt, dat het den 22sten Februarij 1855 weder in het licht zal verschijnen.

— De leening houdt hier bij voortduring de algemeene aandacht bezig.

In de uiteenzetting der redenen, welke tot het nemen van dien maatregel aanleiding hebben gegeven, wordt er op gewezen, dat de Westersche mogendheden krachtige pogingen moeten in het werk stellen, willen zij de overwinning behalen en hun doel bereiken, dat is: het op hechte grondslagen herstellen van den Europeschen vrede. Met het oog op de reeds gedane uitgaven en de oorlogsgebeurtenissen, welke in het jaar 1855 kunnen plaats hebben, wordt een som van 500 millioen francs aangevraagd. Mindere hulpbronnen zullen niet toereikend zijn, om in het Oosten een talrijk leger op de been te houden, dat op alle gebeurtenissen is voorbereid.

— De *Moniteur* bevat eene circulaire door den Minister van Oorlog gerigt aan de prefecten en bevelhebbers der divisiën en de militaire intendanten, waarin aangewezen worden de maatregelen, die er dienen genomen te worden, opdat al de geschenken, welke aan het leger in het Oosten door de burgers worden toegezonden, ter algemeene kennisse komen en ook behoorlijk opgeschreven worden.

LUXEMBURG.

HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik hebben Walferdage verlaten om naar 's Hage terug te keeren.

— De Kamer is tot 16 Januarij uiteengegaan. In de volgende zitting zal zij zich met verschillende wetsvoorstellen bezig houden, waaronder een strekkende tot verhooging der directe belasting met 20 pct. Die vermeerdering van inkomsten is bestemd, om verdeeld te worden onder de verschillende gemeenten, voor het aanleggen van werken.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG, 29 DECEMBER.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over Hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) der Staatsbegrooting voor 1855 voortgezet.

De heer DE VOS VAN STEENWIJK is niet bevredigd over de bekomen inlichtingen van den minister omtrent de calamiteuse polders in Zeeland. Hij verlangt breedvoeriger opgaven.

De heer VAN HEECKEREN VAN WASSENAER behoort tot hen, die tegen het verleenen van vermeerdering van subsidiën aan gemeenten zijn, vooral nopens die, welke over meer dan een jaar loopen. Hij releveert dit punt uit de gewisselde stukken, terwijl hij zijne aanmerkingen op de memorie van beantwoording mededeelt. Voorts wenscht hij de geldelijke uitkomsten van de wet op de jagt en visscherij te kennen.

De heer TONCKENS kan niet in zoo algemeenen zin de bezwaren deelen tegen het verleenen van subsidien voor wegen, waterwerken als anderzins. Deze kunnen niet anders dan goede vruchten dragen. Hij prijst dit vooral bij de tegenwoordige en vorige Regering.

De heer VAN RIJCKEVORSEL kan niet geheel onbeantwoord laten, wat de heer Regout omtrent den aandrang tot herziening der wet nopens de octrooijen heeft in het midden gebragt. Hij behoort tot diegenen, die meenen, dat ook ten aanzien van dit punt aan de nijverheid geheele vrijheid moet worden gelaten. De nijverheid moet algeheele vrijheid hebben, om de uitvinding, elders gedaan, hier te lande in te voeren en in toepassing te brengen. Hij ontwikkelt het nut daarvan en wijst er op, dat er meermalen octrooijen worden aangevraagd, om nooit hier te worden ingevoerd; maar alleen met het doel, anderen te beletten iets dergelijks in practijk te brengen en zich zoo doende een monopolie te verschaffen. Hij wil algeheele vrijheid en dus geene wet op de octrooijen.

De heer v. BEECK VOLLENHOVEN geeft opheldering omtrent de omschrijving van het punt der wetgeving wegens de octrooijen in het verslag der rapporteurs. Ook hij wenscht algeheele vrijheid te dien opzigte in het belang der nijverheid.

De heer v. ANDRINGA DE KEMPENAER geeft te kennen, dat nu eenmaal zulke belangrijke sommen voor de vervaardiging van eene geologische kaart zijn aangewend (die hij in 1852 heeft bestreden) hij nu ook meer inlichting verlangd had omtrent de uitkomsten van die kostbare zaak.

De heer v. NISPEN V. PANNERDEN wenscht bij de volgende begrooting een staat overgelegd te hebben omtrent de grootte, den omvang, het dijksbeschot de bijdragen enz.

der calamiteuse polders in Zeeland. Voorts verlangt hij eene betere handhaving van het besluit van 16 Augustus 1824 (Stbl. no. 45). Eindelijk bespreekt hij bij het punt der administrative regtsmagt, die nu aan een of twee ministers is opgedragen nopens quaestien, die niet van bepaald regterlijken aard zijn. Hij vraagt of bij de reorganisatie van den Raad van State de administrative regtsmagt niet aan dien raad of aan eene afdeeling daarvan worden opgedragen.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN geeft in de eerste plaats eenige meer uitvoerige opgaven omtrent de calamiteuse polders in Zeeland en de bijdragen derzelve. Ten tweede wat aangaat de subsidiën voor werken enz., is het in het algemeen wenschelijk, zegt Z. Exc., dat van staatswege ondernemingen van publiek nut worden bevorderd, zoodra het blijkt, dat de Staat er belang bij heeft en ook anderen daartoe bijdragen. Hij moet ook wijzen op de vermeerderde ondernemingszucht in ons land, waaraan ook grootendeels de meerdere welvaart des vaderlands, die zoo zeer merkbaar is, is toe te schrijven; maar van daar dan ook, dat in de laatste tijden meer voor publieke werken besteed is moeten worden. Wat de opbrengst betreft, uit de jagtwet voortvloeijende, zij bedraagt nagenoeg ƒ 50,000. De cijfers, die deswege in de stukken voorkomen, zijn juist. Wat betreft de octrooijen, heeft hij reeds gisteren gezegd, dat er tusschen de deskundigen verschil bestaat. Het onderwerp is bij de Regering in overweging, maar deze heeft nog tot geen resultaat geleid. Hij zal op de bemerkingen der leden letten. — Wat aangaat de geologische nasporingen en de geologische kaart, kan hij de bepaalde zekerheid geven, dat de primitive som niet zal worden overschreden. Het is de bedoeling der Regering niet, onbepaald met die werkzaamheden voort te gaan, al beantwoorden ook de uitkomsten, van hetgeen nu geschiedt, geheel aan het doel. Eindelijk ten aanzien van de administrative regtsmagt, aan den Raad van State op te dragen, dat is een moeijelijk punt. Z. Exc. neemt aan, dat er veel wenschelijks in dat denkbeeld gelegen is, maar hij kan niet toegeven, dat aan de tegenwoordige wijs van uitspraak zoo veel bezwaren verbonden zijn.

De heer VAN DER LEK DE CLERCQ dankt den Minister voor zijne goede bedoelingen, reeds gisteren aan den dag gelegd, ten aanzien van de calamiteuse polders en de noodzakelijkheid, door Z. Exc. erkent, tot het verleenen van ruime rijks-subsidie in het algemeen belang des lands. De Minister heeft te regt Zeeland een voormuur voor andere provinciën genoemd.

De heer CREMERS ontwikkelt nader zijne denkbeelden omtrent eene regeling van de administrative regtsmagt. Hij wil bij die regeling een bepaald persoon of collegie aangewezen hebben, om uit te maken of een geschil van administrativen aard is; want anders kunnen er toch conflicten ontstaan.

De MINISTER antwoordt, dat ook dit punt bij eene regeling dier zaak ter sprake zal moeten komen.

De beraadslagingen zijn daarop gesloten. Hoofdstuk V wordt *aangenomen* met 30 stemmen tegen 1, die van den heer VAN RIJCKEVORSEL.

Over Hoofdstuk VI (*Hervormde en andere Eerediensten*) heeft de heer VAN EYSINGA het woord gevoerd. Hij behandelde het vraagstuk omtrent de al of niet noodzakelijkheid van afzonderlijke departementen voor de eerediensten. Hij meent dat uit de rede van den minister voor de zaken der Herv. Eeredienst van 8 dezer, blijkt, dat de Regering meer overhelt tot het gevoelen der minderheid, om langzamerhand tot eene opheffing te besluiten. Spr. ziet daarin eene schrede tot bereiking der grondwettige scheiding van kerk en staat. Die scheiding is reeds sedert het einde der vorige eeuw in beginsel aangenomen, maar werd nooit regt begrepen of althans niet in practijk gebragt. Integendeel heeft men het meermalen gezien, dat de staatkunde aan de godsdsdienst, en wat nog erger is de godsdienst aan de staatkunde werd opgeofferd. Nu heeft Spr. in de rede des ministers een stap voorwaarts gezien tot latere algeheele losmaking. Spr. wil ook niet op eens alle betrekkingen tusschen kerk en staat doen ophouden.

Hoofdstuk VI is daarop met algemeene stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk VII (*R.-K. Eeredienst*). De heer VAN DER LEK DE CLERCQ heeft alleen het woord gevraagd, om in verband met de opmerkingen van het vorige jaar, te kennen te geven, dat hij uit de aanneming van het hoofdstuk het gevolg niet wil hebben afgeleid, dat uit de organisatie van een kerkgenootschap, een regt op bezoldiging der dignitarissen voortvloeit. Hij zegt dit met het oog op mogelijke nieuwe organisatien of op uitbreiding van bestaande.

De MINISTER VOOR DE ZAKEN DER R. K. EEREDIENST vleit zich den vorigen spreker gerust te kunnen stellen. Die Spr. vreesde, dat de bezoldiging van R. K. Kerkvoogden een beginsel zou daarstellen, dat in de gevolgen, tot finantiële bezwaren zou aanleiding geven. Z. Exc. antwoordt, dat dit het geval niet zal kunnen zijn. Het R. K. Kerkgenootschap heeft een nieuw kerkelijk bestuur, in anderen vorm verkregen. Dat werd sedert jaren te gemoet gezien, zoo zeer zelfs, dat er bij de begrootingen steeds op gerekend werd. Het geldt hier dus niet eene organisatie, die uit een concordaat voortvloeide, maar die, door het wegvallen van het concordaat, een uitvloeisel werd van het grondwettig beginsel van vrije organisatie. Z. Exc. gaat na het geldelijk verschil, dat tusschen nu en vroeger bestaat.

Daaruit blijkt, dat de bezoldiging der kerkvoogden thans slechts ƒ 12,500 beloopt, terwijl aan de vorige kerkvoogden, onder de werking van de Grondwet van 1815, ƒ 14,800 werd uitgekeerd. Daaruit vloeit dus voort, dat de bezoldiging op dit oogenblik lager is dan waarop het kerkgenootschap, volgens de Grondwet van 1815, regt had. Z. Exc. vraagt daarom aan den Spr., of en, als dat bedrag dus minder beloopt, dan waarop het kerkgenootschap aanspraak mogt maken, dan daaruit eenige meerdere verpligting voor de toekomst zal ontstaan? Hij kan den Spr. nog meer gerust stellen. Al waren tegenwoordig de kosten hooger dan dat oorspronkelijk bedrag hetgeen zoo even gebleken is het geval niet te zijn, dan nog zou zulks geene verpligting voor het vervolg opleveren of voor eene organisatie op grooter schaal vrees behoeven in te boezemen. Z. Exc. wil op een feit wijzen, dat getuigt van de zorg, ja, van de karigheid in het verleenen der bezoldigingen. In de hoofdstad des Rijks, wordt namelijk, geen enkele cent uit Rijks schatkist aan de geestelijken toegekend, omdat de Regering vermeend heeft, dat het aantal te groot was. Er bevinden zich te Amsterdam en omstreken 18 pastoors. Men was van oordeel, dat dit getal voor de behoefte te groot was. Op dien grond heeft men geene bezoldiging aan de kerkleeraars gegeven, om geene uitzondering te maken, en om den een wel en den ander niet te betalen.

De heer VAN DER LEK DE CLERCQ dankt den Minister zeer voor de gegevene opheldering. Hij is nu voldoende ingelicht, maar hij moet opmerken, dat hij nooit gemeend heeft, dat het R. Kath. Kerkgenootschap te hoog was bezoldigd. Zijne vrees was alleen, dat andere Kerkgenootschappen, die eene nieuwe organisatie zouden kunnen tot stand brengen, uit het voorgevallene gevolgtrekkingen zouden kunnen maken.

Ook de heer VAN NISPEN VAN PANNERDEN dankt den Minister voor de gegeven inlichtingen.

Hoofdstuk VII is daarop met eenparige stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk IX A (*Nationale Schuld*) wordt zonder discussie met algemeene stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk IX B (*Departement van Finantiën*). De discussien bepalen zich tot het min of meer uitvoerig bespreken van verschillende punten, reeds in de Tweede Kamer of in de stukken behandeld, als door den heer DE KEMPENAER, over het drukkende der belasting op het personeel en over den grondslag der deuren en vensters; — door den heer CREMERS over den post voor onderstands-gelden aan de postmeesters; — door den heer COST JORDENS over het misbruik, dat van de handligtingen gemaakt wordt, met het oogmerk om kapitalen op het grootboek, ten behoeve van minderjarigen staande, afgeschreven te krijgen; — door den heer SASSEN over de rijks-advokatie en hare regeling, met het oog op daaruit voortvloeijende bezuiniging en vereenvoudiging, die hij, in strijd met hetgeen door eenige leden in de Tweede Kamer is bijgebragt, wel degelijk bereikbaar beschouwt; en door den heer CREMERS, over hetzelfde onderwerp, maar in tegenovergestelden zin; evenwel meer nog uit het oogpunt van wenschelijkheid en doelmatigheid, dan uit dat van strikte noodzakelijkheid.

De MIN. V. FIN. heeft op een en ander geantwoord en daarbij o. a. te kennen gegeven, *a.* dat hij met opzigt tot de personele belasting voor de goede uitvoering der wet zal zorgen, zonder voet te geven aan fiscaliteit; — *b.* dat de onderstandsgelden aan de postmeesters op de billijkheid berusten en dat de som van ƒ 6000 onder de meest behoeftigen zal verdeeld worden; ook bij die beperking zal het aandeel van ieder zeer gering zijn; — *c.* dat de zaak der handligtingen in ernstige overweging zal worden genomen, doch dat dit punt voor het grootste gedeelte bij Justitie behoort; — en *d.* dat hij zich ten aanzien der Rijksadvocatie meent te mogen beroepen op hetgeen te dien aanzien in de andere Kamer door den heer v. Bosse is aangemerkt, die tot de erkenning gekomen is, dat de opheffing geene bezuiniging zou te weeg brengen. Niemand zal aan dien voormaligen minister toch den lof ontzeggen, bezuinigd te hebben, waar hij dit kon. Evenwel zal de vraag over het al dan niet behouden der Rijks-advocaten ernstig worden onderzocht, teneinde er ten deze eene beslissing worde genomen en de zaak niet ieder jaar zal behoeven te worden behandeld.

Hoofdstuk IX B is daarop met algemeene stemmen *aangenomen.*

Hoofdstuk X (*departement van Oorlog*) leidt tot eene vrij uitvoerige discussie, die wij in ons No. van morgen zullen opnemen. Het hoofdstuk is aangenomen met 22 tegen 9 stemmen.

TEGEN, de heeren: Sassë van Isselt, Cremers, van Rijckevorsel, Sassë, van der Lecq de Clerk, van Nispen van Pannerden, van Eijsinga en van Beek Vollenhoven.

Na eene korte discussie worden aangenomen hoofdstuk XI (koloniën) met 29 tegen 2 stemmen. TEGEN de heeren: van Rijckevorsel en van Nispen van Pannerden: en hoofdstuk XII (onvoorziene uitgaven) met algemeene stemmen.

Heden avond, ten 8 ure, discussien over de wet op de middelen en de voorloopige begrooting voor het departement van Marine.

Tweede Kamer.

De wet, houdende wijziging der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad no.* 15), *houdende vaststelling van het Briefport en regeling der Brievenposterij, luidt aldus:*

Art. 1. Art. 3 der wet van 12 April 1850 (*St.bl.* n°. 15) wordt aldus gelezen:

»Het port naar mate van den afstand wordt berekend »als volgt:

»Voor den afstand van 30 Nederlandsche mijlen of daar »beneden 5 cents.

»Voor een afstand van meer dan 30 mijlen 10 cents.«

Art. 2. Art. 7 van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt:

»Bij de berekening naar het gewigt worden alle brieven »van 15 wigtjes of daar beneden als *enkel* beschouwd.

»Voor de enkele brieven is eenmaal het port naar den »afstand, volgens art. 3, verschuldigd.

»Voor brieven of pakketten:

»boven de	15	tot en met	50	wigtjes	twee malen;
» »	50	»	100	»	drie »
» »	100	»	250	»	vier »
» »	250	»	500	»	vijf »
» »	500	»	750	»	zes »
» »	750	»	1000	»	zeven »

»en zoo vervolgens voor elke 250 wigtjes of breuk van »250 wigtjes daarenboven éénmaal het port meer.«

Aan het slot van art. 9 derzelfde wet wordt geplaatst eene derde zinsnede van den volgenden inhoud:

»Met gevangenisstraf van één tot vijf jaren, al dan niet »gepaard met eene geldboete van ƒ 25 tot ƒ 500, wordt »gestraft hij, die aan postzegels, welke reeds eenmaal ge»diend hebben, het uiterlijk aanzien van nog niet gebe»zigde postzegels geeft, om die als zoodanig te gebruiken.«

Art. 4. De eerste zinsnede van art. 19 derzelfde wet wordt aldus gewijzigd:

»De brieven, met bijzondere scheepsgelegenheden in de »zeehavens van het Rijk, uit de kolonien of van elders »over zee aangebragt, zijn onderworpen aan een port van »*dertig* cents voor een gewigt van 15 wigtjes en daar»beneden.«

Art. 5. De tweede zinsnede van art. 25 derzelfde wet wordt aldus gelezen:

»De ondernemers van spoorwegen, postwagens, diligen»ces, omnibussen, vrachtwagens of vrachtkarren, stoom»booten, veerschepen of veerschuiten, en in het algemeen »van alle openbare middelen van vervoer, mitsgaders voet»boden of commissionairs op vaste of vooraf aangekondigde »tijdstippen vertrekkende, die een der in de vorige zin»snede bedoelde misdrijven hebben gepleegd of doen ple»gen, worden in het dubbel der daarbij bepaalde straf»fen verwezen.

Art. 6. Art. 26 der meergemelde wet wordt vervangen door een nieuw artikel van den volgenden inhoud:

»Van de bepalingen des voorgaanden artikels zijn uitge»zonderd alle brieven of pakketten, papieren bevattende, »waarvan het gewigt vijf Nederlandsche oncen of daaren»boven bedraagt; de papieren betrekkelijk de onderneming »van den vervoerder, mits ongesloten zijnde; en de adres»sen of facturen behoorende bij de goederen, die tevens »vervoerd worden.

»De adressen moeten zijn ongesloten en het daarop ver»melde zich bepalen tot de aanduiding van den persoon, »voor wien de tevens vervoerd wordende goederen, bestemd »zijn, tot de uitwendige beschrijving der goederen, of »tot het merk of teeken, waardoor zij van andere onder»scheiden worden en tot de opgave van den naam des af»zenders.«

»De facturen moeten mede zijn ongesloten. Daaronder »worden alleen verstaan rekeningen van verkochte goederen »en vrachtbrieven, ingerigt volgens de voorschriften van »art. 90 van het Wetboek van Koophandel.

»De ondernemers van openbare middelen van vervoer of »andere personen, bij de voorlaatste zinsnede van art. 25 »opgenoemd, die meerdere brieven of pakketten bijeenvoe»gen of doen bijeenvoegen, om dezelve met elkander voor »een pakket boven het gewigt van vijf oncen te doen door»gaan, of ook die brieven of pakketten, papieren bevat»tende, aan andere papieren vasthechten of doen vast»hechten, ten einde het vervoer in de uitzonderingen van »dit artikel te doen vallen, worden verwezen tot de straf»fen, die bij de evengenoemde zinsnede zijn bepaald.«

Art. 7. Tusschen de derde en vierde zinsnede van art. 30 derzelfde wet wordt geplaatst eene nieuw zinsnede van den volgenden inhoud:

»Weigering, verhindering of belemmering van aanhouding »of visitatie wordt gestraft volgens art. 25.«

Art. 8. De laatste zinsnede van art. 31 derzelfde wet wordt aldus gewijzigd:

»De in beslag genomene brieven of pakketten worden »aan de personen, ten wier name het opschrift luidt, op »hun schriftelijk verzoek, tegen bewijs van ontvangst, »waarin het uiterlijk aanzien der brieven of pakketten »naauwkeurig wordt omschreven, en tegen betaling van »het verschuldigde port, uitgereikt. Het bewijs der aldus »gedane uitreiking vervangt den brief wanneer de overleg»ging in regten gevorderd wordt.«

Lasten en bevelen, enz.

(*Op de Memorie van Toelichting komen wij later terug.*)

s Gravenhage, 29 December.

Z. M. heeft den heer H. T. Löhnis, wiens diensttijd als lid der Commissie voor de Rhijnvaart te Rotterdam met den 31sten December 1854 eindigt, voor die betrekking op nieuw benoemd.

Z. M. heeft den 2den luit. J. H. J. Sierevelt, van het 7de regem. inf. in zijn rang en anciënneteit overgeplaatst, bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie.

Z. M. heeft beslist dat met de maand Mei aanstaande bij het wapen der infanterie de navolgende garnizoens-veranderingen zullen plaats hebben, namelijk: het 3de regem. staf en 1 bataillon, Vlissingen, twee compagnien te Breskens; 4de bat. Vlissingen, een detachement te Rammekens; 2de bat. Neuzen, eene compagnie te Sluis en detachementen te Philippine en Ellewoutsdijk; 3de bat. Middelburg, eene compagnie te Veere; het 4e reg. staf en 1ste en 3de bat. te Bergen op Zoom en eene comp. te Veere; 3de bat. Rotterdam, eene compagnie te Brielle, en eene compagnie te Hellevoetsluis; 4de bataillon, te Venlo.

* Z. M. de Koning zal den 3 January een groot bal geven, tot bijwoning waarvan ruim 600 personen zijn uitgenoodigd.

* HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik worden thans spoedig in deze residentie terug verwacht.

* Naar men verneemt, zal er nog wel eene maand verloopen, voor dat de nieuw benoemde Turksche gezant bij het Nederl. hof, prins Caradja, in de residentie zal aankomen.

* Gisteren vierde de heer J. C. Willemse, referendaris bij het departement voor de zaken der R. C. Eeredienst, den dag, waarop hij, voor 25 jaren, van de Algemeene Rekenkamer bij gemeld departement werd overgeplaatst en hij sedert dat tijdstip bij hetzelve onafgebroken werkzaam was. De heeren ambtenaren, lucht gevende aan de gevoelens van hoogschatting, welke zij den heer Willemse toedragen, boden hem, als aandenken, een geschenk in zilver aan, terwijl Z. Exc. de heer Minister Mutsaers, hem, als bewijs van 's Konings hooge tevredenheid, Zr. Mjs. besluit van den 27 dezer overhandigde, waarbij de heer Willemse benoemd wordt tot secretaris-generaal bij meergemeld departement.

* Heden heeft door heeren Burgemeester en Wethouders, op het raadhuis, de openbare aanbesteding plaats gehad, van de aanbouwing van twee vleugels en het doen van verdere werken aan de gemeente-badinrigting te Scheveningen, waarvan aannemer is geworden de heer A. van den Elshoudt alhier, voor de som van *f* 97.720.

* De Minister van Marine ad interim maakt bekend, dat, te beginnen met den 1sten Januarij 1855, het sein voor het tijdstip van den middelbaren middag te Willemsoord, ten dienste der regeling van de tijdmeters, niet meer zal gedaan worden door het ophijschen en vallen van eenen bal in het grootuig van het wachtschip te dier plaatse, maar dat zulks, van dien dag af, zal geschieden door middel van eenen telegraaf met vier ronde zwarte borden, geplaatst op het woonhuis der directie van de Marine aldaar.

Vijf minuten voor den middelbaren middag te Willemsoord zullen de vier ronde borden in verticalen stand en dus zigtbaar worden gesteld, tot waarschuwing van oplettendheid. Op het juiste oogenblik van den middelbaren middag te Willemsoord, zullen de gezegde borden in horizontalen stand vallen en dus onzigtbaar worden, of althans slechts eene doorgaande horizontale lijn vertoonen.

De waarnemingen voor den standaard barometers zullen op denzelfden tijd plaats hebben.

* Gisteren avond had in het Groot Keizershof alhier, eene vergadering plaats van de 's Gravenhaagsche afdeeling der vereeniging tot bevordering van fabrijk en handwerksnijverheid. Door den President werden de eereblijken van de New-Yorksche tentoonstelling uitgereikt en wel aan de heeren Nievergeld en de Meijer (bronzen medailles) en aan de heeren Hermans en Degote (eervolle getuigschriften). Vervolgens werden er door den president onderscheidene belangrijke mededeelingen gedaan, waaronder, dat er op het eind van Januarij e. k. ter industrie-school eene openbare les zal worden gegeven, ter bijwoning waarvan al de leden der vereeniging worden uitgenoodigd. Vervolgens werden onderscheiden ingekomen stukken van het hoofdbestuur in behandeling genomen. Daarna is bij monde van den heer M. H. Pimentel rapport uitgebragt over het plan tot oprigting eener leesinrigting voor industriëlen. Is besloten dat stuk te doen drukken en ronddeelen, om er in de volgende vergadering over te beraadslagen. Eindelijk werd door den heer Nievergeld, eene zeer belangwekkende, wetenschappelijke mondelinge voordragt gehouden, waartoe hij staande de vergadering uitgenoodigd werd, aangezien de heer Dr. Muller, die deze taak op zich genomen had, in de volbrenging daarvan door ongesteldheid was verhinderd geworden.

* Men verneemt, dat van de goederen uit deze stad voor de aanstaande groote Parijsche tentoonstelling bestemd eene tentoonstelling alhier zal worden gehouden, van 1 tot 8 Februarij aanst. in de Teeken Academie aan den Boschkant.

* Door de firma F. Hessel en J. H. D. Munnik, te Heerenveen en Joure, is dezer dagen uitgegeven eene *Handleiding voor de Armbesturen in de Nederlanden*, bewerkt door J. H. D. Munnik, te Joure. Het komt den staatsraad commissaris des Konings dezer provincie voor, dat het gebruik van dit werk, ook voor de gemeente-besturen nuttig zou zijn, en hij heeft mitsdien de eer, ingevolge het verzoek van den schrijver, hunne aandacht daarop te vestigen.

Het *Journal de Bruxelles* schrijft:

» Professor David heeft thans te Leuven de zesde en laatste aflevering zijner aanteekeningen op Bilderdijks meesterstuk »*ziekte der geleerden*» in het licht gegeven. De eerste aflevering verscheen in 1848. In Holland hebben de letterkundige tijdschriften meer dan eens met grooten lof van deze aanteekeningen melding gemaakt. Zij erkennen dat er bij hun te lande nog weinig van dien aard, ter waardering van Bilderdijks dichtgenie is gedaan.»

We gelooven, dat het *Journal de Bruxelles* gelijk heeft. Indien men de meesterlijke kommentarie er van uitzondert, geschreven door den heer da Costa op Bilderdijks *ondergang der eerste wereld*, en door zijn rijk begaafden geest toegelicht en uiteengezet op eene wijze, waardoor men eerst regt in de verheven conceptie en de aanvankelijk stoute uitvoering van Bilderdijk's onvoltooid epos wordt ingeleid, zal men juist niet kunnen zeggen dat men ten onzent veel gedaan heeft, om dien hoofddichter in al de grootheid en lieflijkheid van zijn veelzijdig dichtgenie te leeren kennen en te genieten. Bilderdijk, gelijk zoo menig groote geest, die zijne tijdgenooten verre vooruit streefde, wacht zijne regtvaardiging van den tijd. (*de Tijd.*)

Volgens berigt van Elseneur van den 22 dezer, hadden Zr. Ms. stoomschepen *Cycloop* en *Amsterdam*, aldaar ter reede liggende, dien dag bevel bekomen, om naar Nederland terug te komen.

De afdeeling Rotterdam, Schiedam en omstreken, van de Holl. Maatschappij van Landbouw, hield Woensdag den 27 dezer in de herberg *de Romein* te Rotterdam hare algemeene vergadering. Ingevolge de punten van behandeling las de secretaris, alsmede afgevaardigden, een beknopt verslag voor van het verhandelde op de algemeene vergadering der Maatschappij, d. d. 21 Sept. ll. te Dordrecht gehouden. Omtrent de tentoonstelling van vee in 1855 werd besloten, die te houden te Rotterdam, op Dingsdag den 27 Maart 1855, op eene nader te bepalen plaats. Verder werd door de vergadering besloten, de tot nu vereenigde betrekkingen van secretaris en penningmeester te scheiden; zoo dat overgegaan tot benoeming van nieuwe leden voor het bestuur, werden gekozen in plaats van de leden D. Hoogenboezen en C. Hoogendijk: D. van Noort, te Mathenesse en B. M. Bodisko te Bleiswijk: tot secretaris Mr. T. L. L. Prins, alhier, en tot penningmeester J. A. Rochussen, die als vorig secretaris-penningmeester, alleen herkiesbaar was. (*N. R. C.*)

Leijden, Tot 2den Preaceptor aan het stedelijk Gymnasium alhier is door den Gemeenteraad benoemd, de heer S. H. Rinkes.

Middelburg, 27 Dec. Volgens nadere ingewonnen berigten verneemt men, dat de schade, veroorzaakt door de ongeregeldheden der kadets aan de Koninklijke academie voor de zee- en landmagt te Breda *f* 900 bedraagt, hetwelk vermoedelijk door de schuldigen onderling zal behooren vergoed te worden.

Men dacht tegen de helft der volgende maand een en ander te hebben hersteld. Veertien kadets zijn met verlof voorloopig van de academie gezonden, in afwachting der door den minister op hen toe te passen straf. Van de straf welke de in arrest genomenen zullen ondergaan, schijnt nog niets met zekerheid te zijn bekend.

Per Telegraaf.

Parijs, 29 December. De heer de Morny heeft het rapport van het wetgevend ligchaam, betreffende de leening voorgelezen. Onder anderen heeft hij daarin gezegd, dat de Fransche en Engelsche troepen zich door hunne dapperheid verdienstelijk bij het vaderland hebben gemaakt. Op deze verklaring volgden luide toejuichingen. De afgevaardigden hebben de commissie, belast met het bekend maken aan den keizer van den uitslag der stemming dienaangaande, op de Tuileriën vergezeld. De keizer heeft de rede van den heer de Morny beantwoord en de vergadering dank gezegd voor hare uitgedrukte gevoelens en voor den spoed, waarmede zij de wet betreffende de leening heeft aangenomen. Door die leening worden de middelen verzekerd, waardoor de regering in staat gesteld is om den oorlog met kracht voort te zetten. Frankrijk, geruggesteund door de krachtdadige medewerking der vertegenwoordigers des volks, zoo eindigde de keizer, verwacht zonder eenige ongerustheid den uitslag des oorlogs. Het zal zijn rang in Europa handhaven.

Marseille, 28 December. De stoomboot *Egyptus* is alhier aangekomen met tijdingen uit Konstantinopel tot 18 dezer. De admiraal Dundas vertrekt en wordt vervangen door den vice-admiraal sir E. Lyons. De vice-admiraal Bruat zal almede den admiraal Hamelin spoedig vervangen.

Nadat het garnizoen te Sebastopol drie uitvallen op den 6den, 10den en 11den had gedaan, die alle teruggeslagen werden, was het onbewegelijk gebleven. Generaal Liprandi zou met 40,000 man eene manoeuvre tegen Balaklava ondernemen. De geallieerden hadden eene genoegzame strijdmagt en waren tot den veldslag gereed. De Franschen hadden de derde paralel geheel voltooid. Nabij de baai van Kamiesch is een brander door den vice-admiraal Bruat genomen.

Het *Journal de Constantinople* bevestigt het aanstaande vertrek van Omar-Pacha uit Varna met 30,000 man, die aan boord van stoomfregatten zullen ingescheept worden. — Den 18den dezer maand is te Konstantinopel een pakketboot van Trebizonde aangekomen. De Russen rukten tegen Erzerum op; zij hebben den 3den een aanval gedaan op Redoutkalé, die echter door de Turken, onder aanvoering van Engelsche officieren, afgeslagen werd. Het leger in Azie was echter onvoldoende tegenover de Russische strijdmagt, weshalve het aanvrage heeft gedaan om versterkingen.

De Sultan zendt er commissarissen heen met Engelsche en Fransche officieren, ten einde aldaar het leger te reorganiseren.

De troepen uit Egypte aangekomen, begeven zich scheep naar de Krim. Het gezamenlijke aantal dezer versterkingen bedraagt sedert eene maand omstreeks 40.000 man.

Athene, 21 December. Koning Otto heeft eene troonrede bij de opening der wetgevende vergadering uitgesproken; daarin belooft hij eene strikte onzijdigheid. Het ministerie is verdeeld. Canaris zal Palamides in zijne aftreding volgen.

Advertentiën.

Bij **F. Günst**, Boekhandelaar te *Amsterdam*, ziet het licht:

HET JUBILÉ

EN

DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS.

TWEE VRAGEN DES TIJDS,

door een Katholiek.

(724)

De Ondergeteekende sedert jaren lijdende aan eene zwakke maag, waardoor eene slechte spijsvertering ontstond, zoo heb ik op aanraden van den Heer KONING, Apotheker te Schagen, bij wien ik weleer de huishouding waarnam, gedurende drie maanden de REVALENTA, afkomstig uit het Verkoophuis, waarvan genoemde Heer KONING Dépôthouder is, gebruikt en verklaar hiermede openlijk, dat ik daardoor zoodanig hersteld ben, dat thans alle spijzen zonder eenigen hinder door mij gebruikt worden.

Ik ken nog vele andere gunstige gevallen van genezingen door de Revalenta, zoowel hier in Schagen als in het boerenland.

Schagen N.-H., MAARTJE ROGGEVEEN,
12 December 1854. Geb. SMIT.

De prijs der REVALENTA is:

Kleine Bussen	1 pd.	2 pd.	5 pd.	12 pd.
$87\frac{1}{2}$ c.	*f* 2.—	*f* 3.50	*f* 8.—	*f* 16.—
Dubbel gezuiverde	1 pd.	2 pd.	5 pd.	10 pd.
	f 4.—	*f* 7.—	*f* 16.—	*f* 24.—

Hoe grooter de Bus hoe voordeeliger de verhouding tusschen prijs en gewigt.

Eene Brochure, die over dit heilmiddel handelt, wordt gratis afgegeven.

Zij is te verkrijgen in het VERKOOPHUIS en de bekende Dépôt. (725)

225ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 2e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 10552 *f* 1000

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 29 December 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{7}{8}$			
Dito Certificat. .	3	$70\frac{15}{16}$ 71	*Hope* 1798/1816	5	$100\frac{1}{8}$ $\frac{1}{8}$
Dito Dito . .	4	$89\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	$82\frac{3}{4}$
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$86\frac{3}{4}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{2}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	$74\frac{3}{8}$ $\frac{3}{8}$
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	74
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{4}$	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 $\frac{3}{8}$	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3	$37\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	$32\frac{5}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{16}$	Metalliek . . .	5	$62\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$72\frac{1}{8}$ [illegible]
Portugal.			Dito Nation. .	5	$65\frac{1}{2}$ [illegible]
Londen nieuwe.	3	$36\frac{15}{16}$ 37	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{8}$
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{8}$

Mexic, te Lond. 3 pct. $18\frac{13}{16}$ $\frac{15}{16}$; dito Onb. $18\frac{13}{16}$, [illegible]
Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 66.

Met uitzondering van Spaansche fondsen, welke wederom tot verlangde prijzen verhandeld werden, verkeerde de markt overigens in eene algemeen gunstige stemming, met veel affaire in Holl., Oostenrijksche en Spaansche fondsen.

FRANKFORT, Donderdag 28 December. Metalliek 5 pct. $63\frac{1}{2}$; Spanje binnenl. 3 pct. $32\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{16}$.

LONDEN, Donderdag 28 December. Consols op t. [illegible], $91\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 69; Gren. Uitg. [illegible]; Sardinie 5 pct. $83\frac{1}{2}$; Spanje 3 pct. buit. [illegible], dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito Certific. $5\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; dito Passive [illegible]; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 88; dito 5 pct. 97; Holl. 4 pct. [illegible]; dito $2\frac{1}{2}$ pct. $61\frac{1}{4}$; Turksche leening $75\frac{1}{2}$.

PARIJS, Donderdag 28 December. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. [illegible]; dito 3 pct. 66.70; O. Metall. $84\frac{1}{2}$.

WEENEN, Donderdag 28 December. N. Metall. [illegible] Leen. $98\frac{1}{4}$; Nat. Leen. $86\frac{1}{2}$; Bankactien 1243; [illegible] 98; Zilver $27\frac{3}{4}$; Wissel op Londen [illegible]; dito op [illegible] 148.

Gedrukt bij C. H. SUSAN [illegible]